

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Novembris Et Decembris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

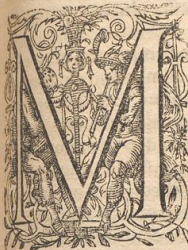
VD16 S 10263

Martyrium SS. Martyrum Indæ & Domnæ, & multitudinis viginti millium
Martyrum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77423](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77423)

MARTYRIVM SANCTORVM MARTYRVM
INDAE ET DOMNAE, ET MVLTITVDINIS VIGINTI

millium martyrum, qui passi sunt martyrium Nicomediae, per Simeonem Metaphrasten, ut habetur 5. Tomo Aloysij.

MAXIMIANO iam secundū annum agente in imperio Romanorum, & minitante grauem tempestatem impietatis, & mox in pios erupturo, sic quoque florebat quidem res Christianorum, & lætæ erant tanquàm in iucundissimo vere pietatis. Hoc autem ver faciebant alij quoque ex Orthodoxis, qui & temporibus erant superiores, & pietatis dogma apertè canebant sicut cicadæ: præ cæteris verò omnibus, Ecclesiæ nostræ musca hirundo, qui propter rectam in fide sententiam, & in ea dicendi libertatem, fuit celebratus Cyrillus. Is Nicomediam moribus magis ornans, quàm sede Episcopali, & vitam orationi habens consentientem, monasteria constituebat, & corum curam gerebat, & ea quæ facta fuerant continens, & noua præter vetera ædificans. Accensus ergo, accensus fuerat ignis ille pietatis, de quo etiam dicit vox regia: Ignem veni mittere in terram: & quid volo, nisi ut ardeat? Qui etiam tantum est nutritus, & tantum inualuit, et etiam ad ipsam veniret regiam, & multis ex ijs qui erant in ipsa, persuaderet, ut, reflecto auro & diuitijs, quæ hunc ignem extinguunt, eas in manus pauperum immitterent, Christumque & eius partes omnino sequerentur.

Horu festu
ait Meta-
phrastes ser-
uari vno die
post natalē
Christi.
Cap. 1.

Cyrrill^o Epi-
scopus Nie-
comediae
egregius.

Luc. 11.

Cum hæc autem audiisset Maximianus, non erant ea omnino tolerabilia: sed cum eum, duplex ei bellum erupisset, quorum ipse quidem vnum mouebat contra pietatem: alterum verò contra ipsum quædam gentes, ab eo bello denictæ, eius diu dilatabatur animus. Cum verò considerasset oportere prius bellum conficere Barbarorum, ut quod esset terribilius: religionis, inquit, bellum reuersus tutò mouebo, & pulchre docebo cum maiorum meorum dijs, eos qui ipsos afficiunt contumelias, nunquam eis tam vehementer & tam temere insultare. Cum is sic quidem & labra in corde dolosa, & linguam mouisset magna & superba loquentem, egressus est contra Barbaros. Piorum autem fax adhuc magis accendebatur, & Christi milites parabantur ad aciem. Inter eos floruit læta quædam & pulchra planta pietatis, virgo admodum pulchra, Domna nomine, gloria insignis, in thalamo educata imperatoris, ab impio Imperatore ijs, qui falso nominantur, eius dijs cõsecrata, qui collocati erant intra regiam: & cõstituta prima sacerdotum, & præfecta sacrificijs & mysterijs omnibus deorum inanium. Verumenimverò bona arbor quærebat bonam terram, & ferax olea stare in domo Dei, & fructum reddere vtilem. Ipsa ergo, cum fidei sermo dilaretur, & ad diuinarum scripturarum venisset auditionem, & mētis aptitudine rapuisset scintillam pietatis, breui impletur amore spiritali: & cum illum librum accepisset, Pauli, inquam, qui sermone complexus est orbem terræ, & Actiones reliqui chori Apostolorum, diligenter & continenter ea percurrit: & cum cognouisset ea, quæ dicebantur, esse & vera, & delectabilia, & quod est omnium maximū, animæ vtilia, variè afficiebatur: lætabatur, admirabatur, dolore animi implebatur. Lætabatur quidem, quod in talem thesaurum incidisset: admirabatur autem, considerans fidem Christianorum, eiusque veri studium & coniunctionem cum virtute suscipiens: angebatur verò, damnum quod eoulsu acceperat, reputans, & noctem profundam ea, quæ præcesserant, existimans.

Domna vir-
go illustris
sima, & sa-
cerdos ma-
xima.

Hanc certè piam fidem desiderans, nihil omnino cunctata, accersit quandam fidem vnus ex Senatoribus, (quæ opinione quidem erat Christiana, erat autem ipsa quoque virgo perfecta) verum cultum scire desiderans, & uti ea duce ad religionem. A qua in mysterijs pulcherrimè instituta, properat ad baptismum: & media nocte, insistentibus omnibus, venit ad Cyrillum Pontificem. Ille autem cum modulatè diuinas cecinisset scripturas, & veneranda Christi Cruce eam obsignasset, tunc quidem canticis catechumenam: & iubet ea, quæ de more prius fiunt, fieri à pio quodam Diacono: erat autem ei nomen Agapius. Illa verò cum & his, & ieiunio & orationi simul vacaret, non minùs hæc agens studuit latere, quam hæc facere. Non erat itaque aliquis, qui horum esset conscius, nisi solus quidam Eunuchus, qui erat ei virtute similis,

Cap. 3.
Dicit à vir-
gine quadã,
quæ nostræ
sunt religio-
nis.

Est catechu-
mena, va-
caturque ante
baptismum
ieiunio &
precibus.

similis,

LS

similis, Indes quidem nomine, genere autem barbarus, etiamsi eius mores non essent barbaris similes, sed mites & mansueti, & qui significabant magnam internam quietem & tranquillitatem. Is non solum aequè, atque ipsa, ad fidem accessit: sed etiam, vocante occasione, se primum tradidit martyrio. Ambo ergo, quando venit tempus praestitutum, assequuntur baptismum: & sic post primam generationem, cito puella secundo quoque regeneratur, cum non nata esset plures, quam quatuordecim, annos.

Baptizatur cum Inde Eunuch.

Cap. 4.

Postquam autem validè iactum fuit fundamentum, & in firma petra, nempe Christo, iam radices egerat, tunc alia quoque superaedificavit: alimentum quidem sensibile & potum negligens: panem autem, qui intelligentia percipitur, & diuinis verbis adherens: & praeterea quaerens non solum, quomodo, quod dictum fuerat, in animo imprimeretur, sed etiam, quomodo exiret in opus: atque adeo ad ea non opus fuit ei tempore. Simulatque enim diuinam audiebat scripturam, statim, quod audiebat, producebat ad effectum. Cum itaque aliquando legeret librum Actionum Apostolicarum, ubi peruénit ad illum locum, in quo, qui vendebant possessiones, adferrebant precia ad pedes Apostolorum, illa hoc quoque facere constituit: & cum collegisset, quicquid auri habebat & argenti & vestis preciosae, & ea suis imposuisset famulis, noctu abiit, & sanctum rogat Cyrillum, ut ea accipiat, quoniam in illum Apostolicam seruat reuerentiam: & ut suis manibus ea distribuatur pauperibus. Quae quidem cum, ut volebat, nemine sciente effecisset reuersa est: & solitus eam rursus habebat thalamus.

Act. 4.

Omnia sua distribuit pauperibus

Cap. 5.

Atque Cyrillus quidem eius pater secudum spiritum, paulò post excedit ad omnium patrem & Deum: Beata autem puella eius monita non leuiter audijt: sed etiam in animi profundo ea celauit. Toto itaque die illa, & qui virtuti erat similis Indes, animam ieiunio expurgantes, orationique & sacris eloquijs vacantes, noctu cibum sumebant. Alimentum autem erat panis siccus, & aqua potus. Quae verò constitutum fuerat ut ab Imperatore acciperent, ijs ventres pauperum fruebantur: ut benignitatem simul rectè exercebant, & abstinentiam. Sic facientes, conabantur quidem multos latere: sed fieri non poterat, ut mons absconderetur, & lucerna poneretur sub modio, & thesaurus lateret in terra abditus. Sed cum eo, quem dicam, modo apparuissent, Orthodoxis quidem fiunt exemplum salutare: impijs autem & improbis, validum ad eos conuincendos argumentum. Qui tantum aberant, ut ex illorum virtute fructum perciperent, ut etiam poenas ab eis expeterent, & eis crimen intenderent abstinentiam: eorum enim adhuc latebat pietas, nec ab ipsis adhuc deprahensi fuerant.

Vide ieiunia, preces, cibum & potum

Cap. 6.

Indes & Domina ceduntur flagris.

Postquam autem manifestum euasit eorum ieiunium ei, qui gerebat curam sumptuum aulae Imperatoris, cum oporteret admirari benignitatem, & stupere abstinentiam, ille potius processit ad flagra, & eos diu cadens, vim afferebat ut accerent, quoniam proficiscantur ea, quae eis dantur. Cum illi autem, qui didicerant celare rectè facta, ea forti & generoso animo sustinerent, mori malentes, quam dicere, ne quod in egentes manabat, rescinderetur fluentum benignitatis, quidam Eunuchus accedens ad Praefectum, Persa genere & impietate, ac initio eorum virtutem deseruit & accusat tanquam vitium: quod scilicet ieiunium gerant, & à cibis abstineant: & quae accipiunt ad alimentum, ea pauperibus Christianis praebeant: & quod, quae ab Imperatore porficiscuntur, dantur ad alimentum ijs, qui sunt contrarij Imperatori. Quod si velis id scire apertius, licet tibi aperro penario ex ijs, quae apparebunt, intelligere ea, quae sunt obscura. Audijt Praefectus, & cum lubenter euidentem admisisset probationem, ab eis aufert clauces: & cum aperuisset, inuenit protinus: sed non ut ipse sperabat: sed ea, quae verè erant veneranda, nempe & diuinae Crucis figuram, & librum sacrosanctum, nempe Apostolorum Deo gratas Actiones: & praeterea possessionum vacantiam eorum, qui in calis magnum thesaurum recondabant: cuius praclaras opes erant duae streae, in nudo solo stratae, verè * generosum, & beatorum Dominae & Indae magnifica supellex: fidele praeterea thuribulum & lucerna, & lignea arcula, in qua reposita sacram oblationem, cuius siebant participes. Hunc ergo librum & arculam cum impius accepisset Eunuchus, rogabat ubi esset eis aurum, vestisque preciosa, & alia supellex elegans & magnifica. Cum autem illi rursus interrogationum nullam ducentes rationem, starent tacentes, eos tradidit torquendos. Sed sic quoque reipsa est expertus se frustrà pulsare adamantes. ab eis enim nihil omnino audiuit. Sacer

SURIU

gber
Nobis
RVIII
5

Sacra eorum supellex.

for. * generosorum

Illustre exemplum communis sub una specie.

Olim autem persecutio nis tempore fideles Eucharistia do

Sacer verò ille liber, & præterea arcuata, vt quæ nihil ei essent vtilia, illic ab eo relicta sunt in penario. Eos autem iubet alibi includi, donèc retulisset ad Imperatorem. Atque que virgo quidem, cum iam educeretur è penario, cum inscientibus omnibus scite librum sustulisset, (erat enim paruus, & qui poterat facile abscondi) in sua eum veste repositit. Eodem modo Indes quoque admirabilis vas sustulit ligneum: & ita abducti sunt & inclusi. His sic inclusis longo tempore, solus panis viuus erat nutrimentum: & digna gratia potio, erat potus. Quæ autem corpus necesse est sumere, ijs adeò priuati fuere, vt ne aquam quidem possent atsequi. Erat enim hic immitis Præfecti iussus, vt propterea, quòd ipsi egentium ventres satiauerant, tali fame confecti interirent, & pro benignitate poenas luerent sæuitia.

Tanta ergò fuit indigentia, & afflictio tam intolerabilis, vt virgo in morbum incidere, cum iuuenile corpus non ferret tantam vexationem. Sed fieri non poterat, vt eos haberet despiciatui ille, cui sunt curæ volucres & bestia: & qui aperit manum, & implet omne animal benedictione. Sed nox quidem erat: accedunt autem virtutes

Angelorum: qui cum multa luce eos circumfulsissent, & mensam cibis impleissent, rursus reuersi sunt in caelum. Illi autem ea, quæ erant propòsita, statim sumplerunt, malorum quæ præcesserant, non amplius recordantes: & partim quidem eorum quæ apparuerant, splendore: partim verò eorum, quæ ipsi oblata sunt, voluptate exhilarati, illud Dauidicum admodum opportunè cecinerunt: Tanquam ex adipe & pinguedine repleta est anima mea, & labijs exultationis laudabit os meum. Atque dies quidem iam aderat: aderat autè Præfectus quoque, vt sciret an fame victi essent: vt sic eos haberet obtemperantes. Postquam verò contrà eos vidit latos & vultu alacres, anima autem multo alacriores, mittens vim afferre, vt quod in eis nihil prodesset, aggressus est persuadere: & simulans mansuetudinem, iussit eos deinceps degere nullis malis affectos, & abundè eis dari, quæ erant ad vsum necessaria, cibum, inquam, pecuniam & vestes, non minùs quam antea. Sed virgo nihil egebat pecunijs & vestibus: immò verò egebat quidem, sed non sua causa, sed pauperum: quibus etiam vestimenta discindens, distribuerebat: & quomodò existimabat esse necessarium corpori alimentum, ita etiam suæ animæ necessarium, alijs præbere nutrimentum.

Quorèa multis diebus permanebat ieiuna, vt possent abundè alijs præberi nutrimenta. Et tunc quoque cum vidisset multitudinem pauperum ad se confluentium, & tanquam charam nutricem, vt famem ab eis propulsaret, rogantium, dubia animi, vt quæ nihil posset impèdere, quòd sufficeret tantæ multitudini, ad suum mundum adspexit: & cum zonam illam, quæ plena erat gemmis & margaritis, & alia quæ erant auro ornata & argento, omnia vinculo vno comprehēdisset, demittit per fenestram, & transmittit ad pium quendam Diaconum, cui nomen erat Alypius: rogatque vt vendat, & aurum, quòd ex eo redibit, diuidat pauperibus. Dicit non potest, quantæ pauperum multitudini hæc suffecerint ad alimētum: sed neque quam multos diuites sui imitatione prouocauerit ad opem ferendam egentibus. Cum autem non opereretur eam, quæ erat adèò casta, & quæ sic alias exercebat virtutes, & quæ magno ferebatur fluente ad beneficentiam, habitare in tabernaculis peccatorum, & in aula regia, huic etiam rei prouideretur à superis. Videte autem quam sapienter.

Dei parentem Dauidem in animo versans, & id quòd ille simulauit eo tempore, quo fugerat à facie Saul, & quemadmodum vultu suo mutato, se finxit esse emortuæ mentis, & sic effugit manus eorum, qui erant verè insipientes, & de eis erexit trophæum: tale quid ipsa quoque excogitat & fingit, inuertens oculos, & saluam expuens, & manus percutiens, & voces emittens inordinatas: & aliquandò quidem lachrymans: aliquandò autem ridens intempestiuè & indecorè. Hæc cum viderent iij, qui erant in regia, alij quidem miserebantur, alij verò etiam mirabatur: Nonnulli autem simul & misericordia mouebantur, & stupebant. Quòd quidem cum audisset crudelissimus Præfectus ab aliquo ex ijs, qui ei assidebant, & vidisset etiam id quòd fiebat, visus est dolere & animo ægrè ferre. Nam tunc virgo maximè morbū simulabat, quando Præfectus in eam coniecisset oculos. Vndè etià timore afficitur, & ei plures adhibet custodes, nè absente Imperatore, aliquid ei graue accederet, & se deorsum precipitans veniret in periculum. Postquam autè multum temporis contritum est à custodibus: illa verò, quam susceperat, personam non dimittebat, sed prudèri admodum cogitatione simulabat se esse insipientem: & molesta erat ijs, qui eam custodiebant, eorum quidem vexans aures inconditis vocibus, stultis autem figuris eorum oculis adfē-

mu fecu abfportabant, & diu afferabant, & clam sumebant: quod de vini specie fieri non poterat.

Cap. 7.

Pfal. 144.

Angelico ministerio in carcere pascuntur.

Pfal. 62.

S. Domna seipfam inedia affligit vt pauperes alat.

Itemq; sua distrahit.

Cap. 8.

Reg. 21.

Simulat amentiam; cū Dauid.

LS

Custodes
carceris ro-
gant eam
dimitti.

Anthimus
Cyrilli suc-
cessor.

SS. Indes &
Dona mir-
tatur ab eo
ad quoddam
monasterium
Cap. 9.

Vide mali-
gnas Maxi-
miani ma-
chinaciones

Cap. 10.

Eius pesti-
les oratio.

adferens molestiam : & nonnunquam eis somnum adimēs clamoribus, & eis omnino molestiam adferens : non solum vel inuiti eam mittunt ad Christianos, quod quidem ea iamdiu cupiebat : sed etiam fatentur, licet nolentes, Christianorum potentiam. Accedentes enim ad Eunuchum, vehementer rogabant, ut ea mitteretur ad Christianos. Fore enim dicebant, ut & ipsi liberarentur a malo non tolerabili, & illa ab ipsis quamprimum curaretur. Sunt enim, dicebant, apud nos alij quoque ei infania similes, quos, nescimus quomodo, dicuntur sanare, & facere ut sint sanae mentis. Hoc illi quidem pro se petierunt, cupientes liberari ab omni molestia : Deus autem id, quod virgo impensè cupiebat, facit ut ei succedat ex sui animi sententia. Nesciebant enim se, ut dicitur, equum in campum immittere, & delphinum in aquam. Audit hæc Præfectus, & cupiens ipse quoque liberari hac eius cura, statim sanctum Anthimum (erat autem hic tunc Nicomediæ Episcopus post Cyrillum) accersit. Qui cum statim accessisset, & ut qui à Deo accepisset notitiam eorum, quæ erant in profundo cordis, spiritu cognoscit de virgine : & cum, quam profunda sapientia simulacratione stultitiæ latere, intellexisset, ipse quidem tacens confititur : virgo verò cum similiter vidisset Pontificem, nullum amplius præ se ferebat furorem aut amentiam : sed perinde ac ipsum illius adspæctum reuerita, se moderatè gerebat & placidè, adeò ut ipsi qui aderant stuperent, considerantes quantam vim habeat vel solum conspectus pius oculus. Præfectus ergò rogauit Episcopum, ut assumeret virginem, cum ea autem etiam Indem : & ut eos in sacra aliqua æde traderet in custodiam honestam. Simul etiam dedit pecunias, quæ ad alimentum sufficerent & vsus corporis necessarios. Ille autem hos quidem valdè lubenter suscepit, sed non etiam pecunias. Eos verò misit ad quoddam monasterium, dici non potest, quantum latentes, quòd successisset eis coeprum ex sententia.

Iam autem Maximiano tunc erecta erant trophæa aduersus inimicos, Deo ei sapienter viam aperiente ad salutem, ut cum quassisset, cuiusnam manu hæc rectè gererentur, agnosceret veritatem. Sed ille in his planè cæcutiens, deorum qui falsò dicuntur, auxilio adscribebat victoriam : & tantum aberat, ut vero Deo ageret gratias, ut etiam properaret aduersus Deum bellum gerere : & alijs postpositis, acri animo armabatur aduersus Christianos, dæmonibus festa peragens & sacrificia, etiam si primò vulpinam pellem induens, donis & honoribus clam se insinuabat in populi beneuolentiam, & suam esse rectam volebat improbitatem. Theatrum itaque frequentissimum ab eo fuit congregatum. Non apertè autem ostendebatur hoc certamen comparari aduersus Christianos : sed obscurè, dolosè & malitiosè instruebatur. Simulacra enim, quæ auro quidem honorabantur ab impijs, fossam verò interitus eis vicissim largiebantur : hæc, inquam, aurea, & quæ rursus facta fuerant ex argento, producens impius, posuit in sede regali, & coronis redimijt : & tandem eis tauros sacrificans, iussit execrandis sacerdotibus adspargere populum, temporis quoque ea in re vtens auxilio. Tunc enim ore hianti ardebant iucunda theatri acroamata. Quicumque ergò in pietate quidem erant firmi & stabiles, & quorum animos religio Christiana non solum vsque ad nomina, sed etiam ad cor vsque penetrauerat : ij, cum id, quod fiebat, deprehendissent, & nec eius quidem conspectum ferre potuissent, à theatro recesserunt, suum potius sanguinem profundere, quam tali sanguine pollui, præclarè eligentes. Quibus autem plures fiebat voluptas & recreatio, ijs polluebantur animæ & corpora, ex modica, pròh dolor, delectatione sibi grauissima reconcentes supplicia.

Sed enim Maximianus, qui toto animi impetu ferebatur ad impietatem, non amplius latenter, sed apertè volens se impiè gerere, hos habuit sermones apud eos, qui erant congregati, qui quidem grauissimam redolebant impietatem : Quò abitis, dicens, o homines, luci tenebras præferentes, & non deos esse putâtes, à quibus dependet hoc vniuersum ? Non videtis victorias & trophæa ? Non videtis bona plurima, quæ bonis adijciuntur : & quemadmodum quæ sunt, rectè quidem se habent, & sunt in tuto : alia verò accedunt quotidie : & quorum non eramus prius domini, in ea nunc dominatum obtinemus ? Non gloriam, quæ augetur ? non imperium, quod dilatatur ? Non ciuitates, quæ partim quidem sunt tributariæ, partim autem sunt futuræ : & partim quidem iam captæ sunt, partim verò sunt iamiam capiendæ ? Non gentium Reges, qui sunt reputati pro mancipijs ? Non omnia, quæ eueniunt nobis ex sententia ? Cuiusnam ergò hæc contingunt prouidentia ? Vobis persuadeant temporum

SURIU

ober
November

RVIII

5

temperaciones, moderatæ pluuiæ, fructuum fertilitates: immò verò vniuersum
tempus fructus producens, & spectantia omnia ad abundantiam.

Cùm ille copiosa lingua sic loqueretur, & ijs, qui non sunt, ea quæ sunt, falsò ad-
scriberet, & alia adhuc vellet contexere, non permisit ex alto is, cuius sunt iudicia
vexatificata, mendacium ampliùs gloriari aduersùs veritatem: nè alijs quoquè,
qui erant ad peruerendum faciles, causa esset interitus: sed interim dum loqueretur,
cùm esset dies serenus, & sol regionem vreret meridianam, repentè erupit
tonus multorum tonitruum, & elifus fuit ignis ex nubibus, & profunda simul te-
nèbra, & densa grando cum ventis vehementibus: & malum hoc horrendum,
rorem propemodùm emittebat, esse grauem Dei commoti iram. Nam alij qui-
dem solo tonitru auribus & animo percussì, ibi in terram cadebant semimortui:
alii verò in fugam quidem se coniecerunt, se autem multo grauiùs affecerunt, vt
qui fuerint à se inuicem conculcati, & sic vitæ violentum inuenerint exitum. Ipse
quoquè impius Imperator propemodùm periijt, periturus fortassè, nisi Deus iu-
dicasset id minus esse supplicium, quàm quod ille dignus erat pati. Non vsque au-
tem ad ea, quæ dicta sunt, stetit Deusterrores: sed fluuij quoquè aquarum impe-
tu inundantes, & segetes funditùs euellentes, agricolarum labores in mare de-
portarunt: id què cum esset aestas, & speraretur fore, vt longo tempore non plu-
ueret. Fuit tamen, quod factum est, admodùm leue & paruum ad penetrandum Ma-
ximiani animum, & persuadendum vt respiceret ab impietate. Nam cùm postea
quassisset schedulam, in qua erant nomina eorum, qui primis duodecim, qui falsò
dicuntur dij, ministrabant, quoniam Domna & Indes non inueniebantur cum alijs,
dolore simul & ira implebatur: & diligenter percõtabatur, quomodo res eorum
se haberent.

Cap. 11.
Psal. 18.

Diuinitus
confunditur
eius falsa
persuasio.

Multi malè
perierunt ex
tonitru.

Cap. 12.

Postquam autem audiuit ab Archienucho, Domnæ quidè emotam esse men-
tem: eam verò nunc esse apud eos, qui ea sciunt curare: cum ea autem esse Indem,
vt eam custodiat, & ei inferuiat: ille iam ira æstuans, & valdè vociferans, O pesti-
me hominum, inquit: Domnam quidem, quæ vexabatur à dæmone, fortassè non
immeritò amouisti à deorum ministerio: Quidnam autem te mouit, vt Indem
quoquè, magnorum deorum cultorem, cum ea amandares, & quantum in te fuit,
eos à ministerio desertos dimitteres? Sed ipsos iuro deos, te iustas sceleris pœnas
non esse euasurum. Dixit, neque quod dixerat neglexit: sed ministerium camelo-
rum, qui erant in regione Claudiopolitana, ei tradi imperauit, ei auctoritatem
detrahens Præfecturæ, & eum ad extremâ deducens signominiam. Deindè Indem
quoquè iussit adduci, & ea rursùs facere, quæ dijs consueuerat. Ille verò cùm ac-
cessisset, facièbat re vera, quæ consueuerat: deosquè & deas & eorum sacerdotes
valere, vel potiùs flere iubens, ipse soli Deo vacabat, in orationibus versans & ie-
iunijs: & non solùm ad eorum impietatem minimè se demittès, sed multos etiam
ceteros, qui decepti fuerant, ad veritatis agnitionem reuocans. Res est enim, quæ ad
veritatem inducit oratio, quandò habet etiam vitam ei cõsentientem. Hac itaque
ratione Indes multos ad Deum adduxit: & erat reuerà sal diuinus, qui & seipsum
conuincibat, & alios poterat continere. Sed tales quidem erant res illius: Maximia-
no autem erat intolerabile, videri quidem omnes superâsse barbaros, & solo ad-
spectu terrere populi multa millia: vinci verò à suis, id què cum essent ad eò iuue-
nes, & astate imperfecta.

S. Indes mul-
tos ad Chri-
stum tradu-
cit.

Cùm itaque paulatim soluisset, quamcunq; habebat speciem humanitatis, aper-
tè quidem pugnabat cum Christo, sacra templa diruens, & ædes dæmonibus adifi-
cans: Præfectos autem, & in dicendo formidabiles, & in puniendo crudeles, mit-
tens per vniuersum orbem terræ: quibus non sufficiebat sua aduersùs Christianos
crudelitas, sed accedebat etiam immanitas Imperatoris. Iubebat enim, vt Christi-
anis non obedientibus nihil cederent: sed sic punirent, tanquàm oculi illius vnâ
examinarent & spectarent tribunalis austeritatè, & in examinando curiositatem.
& in puniendo nouam inuentionem atque vehementiam: dicens cum illi pluri-
mum gratificaturû, qui pluribus supplicijs afficeret Christianos. Sic incitatos emit-
tebat Præfectos, verum enim uerò seipsum quoquè eis ostendebat exemplar arche-
typum ad inhumanitatem. Nam ipse quoquè erat primus occidens, puniens, de
medio tollens, expellens, quid non violentum agens & tyrannicum? immò verò
sepe quoquè non vim meram afferens, sed eam etiã miscens persuasionè, & ipsam
porri-

Cap. 13.
Maximianus
Christiano-
rum templa
diruit.

Christianos
crudelissi-
mè iubet
puniri.

LS

porrigens tanquam escam: vt sic quoque fieret fauor, & haberet probabiliores puniendi occasiones, quod nollet pij parere verbis solis. Is cum sanctissimum An- thimum diu quaesitum non inuenisset, ipse ingressus ecclesiam, tanquam fera aliqua varia & dolosa, cum exercituum & satellitum multitudinem eam circumdedit, & deinde etiam lenitatis personam subiisset, vt alij quidem formidarent vim & mul- titudinem, alij autem ad sibi vilem intuentes benignitatem, abducerentur a per- suasione: & cum sic tanquam duobus fortibus vinculis, timore & persuasione pios colligasset, captiuos ducebat ad impietatem. Cum haec apud se cogitasset, ad popu- lum talem habuit orationem:

Cap. 14. Ego etiam aduersus gentes barbaras, quae meum iugum ferre recusant, & non parent Romanorum legibus, non statim moueo hastam, neque vtor iaculis, neque gladio eis eadem affero: sed bonos imitor medicos, mollibus primum verbis & benignis, perinde ac oleo, tumorem emolliens. Deinde postquam videro eos esse valde immedicabiles, vlcusque eorum valde malignum & profundum, tunc vtor cauterio, & tam aspera & acerba sectione, vt neque ab initio me videatur aliquis humanior, neque post misericordiam & mansuetudinem violentior. Absit autem, vt vos me vnquam sentiat conturbatum & iratum: sed accedentes, libate magnis dijs, & rogate, vt vos benignis intueantur oculis: vt sic a nobis quoque consequamini honores, magistratus & pecunias: & sitis inter meos primos amicos & fami- liares. Quemadmodum enim non est absurdum, Barbaros quidem, qui sunt alterius linguae, nostra tam aequo animo ferre: vos vero in Romanorum legibus educa- tos, & in rebus Graecorum eruditos, & mihi subiectos, non in omnibus seruare obe- dientiam: sed in rebus praecipuis videri inobedientes, & bellum aperte suscipere contra vestrum Imperatorem, vt ideò excidatis ab Imperatoris beneuolentia, & larga munificentia? Recedite ergo, recedite ab hac falsa religione. Sin minus, pena non procul aberit. Videte hanc eadem, in qua confidistis. Eam igni mandans, vos quoque simul perdam: & scietis omnino, quantum sit malum, a ratione aliena au- dacia, & mentis pernicacia.

Cap. 15. Cum dirus Maximianus sic immanitati coniunxisset humanitatem, & malorum minis, & bonorum promissis variasset orationem, qui instar mellis dulcem habe- bat linguam sapiens Glycerius, qui erat reuera diuinus sacrificus & sacerdos, & sua verba studebat sacrificare Christo, cui sacrificabat, breuem & opportunam dans re- sponsum, & linguam vinxit Maximiano, & cor eius conturbauit & labefecit, & simul cum ira eius animu repleuit admiratione. Dixit enim: Neque tua promissa & dona desideramus, o Imperator, neque tuas minas omnino curamus. Illa enim quomodò appetere, aut quomodò ea nostrum delinere animum, qui, qua- cunque sunt mundi, habemus pro somnijs? Malum autem quid ijs miteris, qui pe- nam potius existimant, non vel grauissima sustinere propter Christum? Quae vero dicis, & de quibus gloriaris, de trophaeis, inquam, aduersus gentes erectis, ea magis stabunt a nobis, & meis verbis suffragabuntur. Quando enim tu, qui vixisti plurimos, mox conspectus es victus a foeminis & pueris, ab ijs, inquam, qui colunt religionem Christianam, quemadmodum non erit mei Christi virtus multo manifestior? Et pre- terea quis est adeo attonitus & stultus, vt sit oblitus tonitruum & fulminum, quae paulo ante fuerunt, & illius horrendae Dei significationis, mortisque violentae, & eius, quae propè fuit, submersionis & fructuum interitus: & quod haec tuis dijs, non autem vero potius Deo adscripseris, qui opportunè, o Imperator, infert iram aduer- sus eos, qui illos honorant & colunt? Nè sic ergo bellum contra nos susceperis. Sunt nobis arma quoque, desuper, quibus sicut hodie tui a te satellites, ira nos a Rege mu- nimur vniuersorum, per quae & contra te in aciem prodibimus, & adipiscemur vi- ctoriam valde admirabilem. Percussi enim, interimemus: & cadentes, contra te trophaeum erigemus.

Cap. 16. Haec audiit Imperator, & secantibus verbis in medio corde quodammodo fauci- atus, animi motum in praesentia celare habens in animo, & nihil amplius dices aut faciens, è templo egreditur. Pius autem ille populus, Deo quidem gloriam, sapien- ti vero Glycerio, pro se quisque tales voces edidit: Quam dulcia gutturi meo elo- qua tua, supra mel ori meo? Non futurum autem erat, vt Maximianus iram diu cohiberet: sed apud se furorè percipit, iubet Glyceriu euntem ad ecclesiam, com- prehendi manu militari, & correptu, ad se adduci. Qui cum ad illius tribunal esset addu-

SURIU

aber
Haber

RVIII

5

Glycerius presbyter et praeclare re- sponderet.

Psal. 118.

adductus, nihil interrogatum iussit verberari boum neruistam vehementer, donec verberantes quidem vires: illum autem, qui cadebatur, vox deficeret. Preconi quoque ei, dum verberabatur, iussit dicere: Lingua parcius vtere, o Glyceri. Nè sis arrogans, nec seditiosus, nec insolens. In honore habe mores Romanorum: reuerere Imperatores. Sic quidem imperauit Maximianus: sed neque torquens persuasit, neque hæc cantans, eum affecit pudore: sed cum esset martyr superior & manibus licetorum, & vocibus quæ ei incantabatur, quærebat suum Regem, & tota voce pro te dicerem, corroborasti: ita etiam, o bone, da mihi vires, vt pro te patiar: vt accessione eorum quæ sunt tristitia, sit mihi præmiorum maior remuneratio. Hoc tanquam ignis igni additum, Maximiano maiorem iram accendit: ipse autem eos, qui percutiebant, eoulsit vt verberarent incitauit, donec corpus martyris humiliter, nihil differens ab inanimis: sanguine quidem iam exinanito, pelle verò vento tumefacta, & ipsa carne prius consumpta, & nudis solis oculibus appareret. Quod quidem mouit misericordia non solum pios & humanos animos, sed etiam animos infidelium. At non Maximianum, cuius animus erat lapide durior.

S. Glycerius immani-
sime flagella-
tur.

Vides sanis-
simum ty-
raunum.

Sed postquam sic affectum Glyceriū, & à mortuo quidem nihil propè differen-
tem, solum autem linguam mouentem vehemēti spiritu, & dicentem, Sum Chri-
stianus, seruus Christi, qui solū est verus Deus: Vnus est mihi Dominus, vnus Rex,
non ferens ille loquendi libertatem, iubet eum quidem solui à vinculis, abductum
verò extra ciuitatem, igne crematum mortem subire. Ductus ergo generosus ille
ad locum constitutum, & stans ad orientem, partim quidem Christo egit gratias,
qui eum à multis liberarat periculis: partim autem pro se vehementer orauit, &
pro pijs, qui erant vbique. Deindè cum Christi signum suo adhibuisset corpori,
fuit affixus ligno, sacra victima, aries carens omni vitio, ei qui ligno propter nos
fuit affixus. Igne autem subitū accenso, Iesu fuit oblatum holocaustum & sacrifi-
cium acceptabile, & diuina hostia aræ supernæ conueniens. Quid verò, hinc ne
intellerit Maximianus pios esse immutabiles? Multum abest: sed cum execranda
eius hostiæ ducerentur ad templum duodecim deorum, quod erat intra regiam,
aderant quidē impij, candidis & magnificis vestibus celebrantes festum sui interi-
tū: Solus autem Indes atris indutus vestibus, & cum hæc celebrarentur, maximo
dolore affectus, cum se in valdè tenebrosa inclusisset domuncula, impiorum de-
flebat interitum.

Cap. 17.
Stupenda
martyris
fortitudo.

Signo Cru-
cis se muni-
ens, in igne
est animā
Glycerius.

Renunciatur hæc quoque Imperatori, & istatim ab ipso arripitur, & sistitur ab
illo Iudice iudicandus. Cum autem etiam antequam loqueretur, ei renunciaret
vestis, quod quæ fiebant, ab eo censebantur digna luctu & tristitia, iussit eius mani-
bus & pedibus iniectis catenis, & collo collari, eum seruari inclusum in carcere.
Atque Indem quidem habebat custodia: Maximianus verò Domnam quoque, quæ
rebat: & furore perindè ac ebrietate lesa ratione, & oblitus eorum, quæ de ipsa audi-
uerat, dicebat assidue: Vbi est Domna? Vbi est sacerdos Dianæ & Mineruæ? Rur-
sus ergo ei dicunt de integro, quæ videbantur accidisse virgini, & quæ fecerat Eunu-
chus, ita vt res se habebat, significant. Ille autem cum multa dixisset de Archieunu-
cho, & valdè agrè tulisset, quod ei vita fuisset cōseruata, iubet ei quidem caput am-
putari: virginem verò quæri in monasterijs, & dijs illius seruari. Hæc cum rescui-
set ea, quæ monasterio præerat, in quo erat sancta, inprimis virili suscepta cogitati-
one, virili tonsu & veste ornata virgine, & preces cum lachrymis ei præbens vicē cu-
stodes & duces, eam clam emittit ex sacro thalamo.

Cap. 18.

S. Indes de-
git in custo-
dia.

Domna sub
virili habitu
lacet.

Sed sceleratus non cessabat quærere: & cum eam non inueniret, furebat com-
muniter in omnia monasteria. Atque sacra quidem omnia monasteria crudeliter
diruebantur: virgines verò turpiter probris afficiebantur: Virgines, proh dolor,
quas ne masculorum quidem oculis videri erat vnquam tolerandum: atque ita
per omnia peruadebat calamitas, quasi capta esset ciuitas ab hostibus. Quibuscun-
que ergo earum erant corpora valentia, & neque senectus, neque morbus aliquis
turbabat carum pedes, ipsæ statim fugam spectabant, & ad montes & speluncas &
ignotas solitudines celeriter abibant, malentes vitam degere cum feris, quam ha-
bitare cum hominibus, feris longè immanioribus, & qui corpora virginitatem ex-
ercencia probro afficere inhonestum non esse existimant. Sed eo, quod cogitatas,
frustratus es o inimice omnium: & per quæ sperasti tyrannidem exercere, per ea
ipsa

Cap. 19.

Maximianus
fecit in mo-
nasteria, ea-
que diruit:
præclarus
dux hæreti-
corum no-
strorum.

ipsa fracta fuit tibi tyrannis. Non enim neglexit Deus, qui natus est ex Virgine, ipsas virgines vel in medio licitorum conseruare, & quomodo fidē, ita etiā continentiam ipsas prodere non permittere. Inter eas autem tanquā inter claras & lucidas stellas, vna mirandum in modum resplendebat instar lunę, & pulchritudine & genere & virtute alijs pręstans. Ea verò vocabatur Theophila. Hoc autem longē melius res ipsa ostendit.

Cap. 20.
Theophila virgo sanctissima dicitur in luperanar.

Cum enim illa esset vultu adeo formosa, traheretur autem a licitoribus, & iam ad probri ac contumelię officinam violēter introduceretur, manus simul & oculos in cælum tollens, & miserabiliter adspiciens, Mi Iesu, dixit, meus amor, mea lux, meus spiritus, meus custos castitatis & vitę, vide eam, quę est tibi desponsa. Vide, o sponse, in quem nulla cadit reprehensive, & festina: quoniam nec est quidem tempus precandi: nē pactum conuētum fallam, nē prodas me bestijs, nē lupi tuam pecudem dilanent. Serua sponse sponsam: meam conserua castitatem fons castitatis: vt tuum quoquē nomen nūc maximē glorificetur, quod intelligenter glorificatur ab Angelis. Hęc illa quidē orauit cum lachrymis: effecta autem Deus reddidit. Sed est adhibendus animus narrationi. Introducitur virgo in prostibulum: Illa verò etiam in tali loco & tempore non est oblita eorū, quę oportuit: sed protinus eiciens id, quod habebat in sinu: id autem erat sacrosanctum Euangelium: aperuit, & dabat operam lectioni. Vnus verò ex intemperantibus, cęstro infano percussus, ad eam ingreditur: qui aliquantispēr quidem eam audiit legentem. Cum autem iam propē esset, à maximo metu inuaditur, & tremore valdē agitur, & humi procumbit mortuus, & sic iacebat ad pedes Theophila, non spirans. Multę horę præterierant, & cum alijs visum esset, quoniam non exibat, eum non posse saturi virgine, vbi alius quoquē ingreditur, ipse quoq; iam propē stans, lucis quidem, quę verbis exprimi non potest, fulgore illustratur: deindē eum à luce tenebrę accipiunt, & obrutu orbatus, querebat obiens, non ampliùs virginem: sed quemadmodum citra offensionem exiret extra fores.

Malè perit homo petulans.

Alius occiditur.

Cap. 21.
Icēm alijs multo.

Cum multi quidem talia passi essent, & nonnulli etiam magis horribilia, nulli fuit ampliùs cordi ingredi: sed & si quis ingrediebatur, non ingrediebatur captus amore: sed solūm volens scire ea, quę facta fuerant. Postquā autem ingressi sunt complures, vident ea, quę & ad videndum erant terribilia, & ad dicēdum alijs maximē admirabilia: puellam quidem honestē sedentem, & libro incumbentē: adolecentem autem quendam propē eam stantem, luce quidem ineffabili, pulchritudine verò incredibili, veluti quādam tela fulguris emittētē ex oculis. Hęc postquā viderunt, & metu dirigerunt, & vix tandē, Quis est sicut Christianorum Deus? exclamauerunt: & simul non ferentes spectaculum, rectē secum agi putabant, si fugerent: & celeritate maxima domo exibat: omnes quidem obliu libidinis: nonnulli autem etiam ipsa impietate abiurata. Sed neque hęc ignorauit Maximianus: sed cum rescuisset virginem quidem non posse capi ab ijs, qui ipsam seruabant, militibus, quin etiam multos ex suis esse victos, & didicisse Deum percolere, Dei gratiam adscribebat incantationi: dicens Christianos vt artificijs ad vultus decipiendū. Sed ille quidem hęc dicens, seipsum potiùs decipiebat, & quicunque his nugis animum adhibebant.

Cap. 22.
S. Angelus S. Theophila liberat.

Ille autē plenus lumine, qui videbatur virgini assistere, cum eam domo eduxisset, suo lumine præcedens deducebat. Deindē cum etiam adduxisset vsq; ad sacram ecclesiam, eam statuit in vestibulo: & cum, Pax tibi, dixisset, recessit. Eam autē inuasit & metus, & gaudium. Merus quidem, quod ille eam reliquisset: Gaudium verò, quod libidinosorum manus sic effugisset, nihil passa indecorum. Accedens ergo, pulsat ostium populi iam congregati, & nocturna de more Deo canentis. Cum autem ianuę strepitum sensisset quidam Diaconus, & quamam esset rescuisset, renunciauit ijs, qui erant intra ecclesiam. Omnes itaq; ad eam confluunt. Nam aliorum qui erat etiam illustri genere, sicut audiuimus: virtute autem multo illustrior. Cum eam ergo vidissent, & quos & quidnam volentes effugisset, intellexissent, & quamam illa in eos fecisset miracula, quosnam quidem fontes lachrymarum non mouerunt? quasnam autem voces ad Deum non emisserunt? in principio quidem raptum virginis miserantes: in fine verò impios quidem miseros ducentes: illam verò quibusnam non persequuntur beatitudinibus? Illa autem seipsam quidem iacit humi, & arę sacros tangit cancellos: flet verò tam vehementer, vt eos etiam qu

Obserua, vt antiquitus nocturna preces & laudes Deo de præpta sint.

SURIU

ober
November
RVIII
5

qui videbant, ad similem moueret affectionem, & fluentia lachrymarum: fitque communis ad Deum gratiarum actio toto pectore. Sed ita quidem se habebant res virginis.

Improbo autem Maximiano oportebat improbos etiam esse ministros, & ex ca-
dem, vt aiunt, fidelia. Quicumque ergo pie Deum colentes latebant Maximianum,
illos non secus ac venatici canes inuestigantes, significabant. Qui quidem etiam
aduersus Dorotheum, qui gloria quidem & ciuili dignitate erat insignis, vt qui Pre-
positus vocaretur ab Italis, pietate autem erat insignior: aduersus eum ergo, & Mar-
donium, & Mygdonium, & qui prius dictus est, Indem, & quosdam alios, fide qui-
dem in Christum acerrimos, Imperatoris autem honore claros, immittit tela ca-
lamnia: Hi scilicet, quorum dentes arma & sagittae, & lingua, vt dicam cum sacra
scriptura, gladius acutus, dicentes: Si seruos, o Imperator, & eos qui in tua regia ha-
bitant, & sunt tibi subiecti, non potes subiugare: cur alijs conaris persuadere, inu-
tiliter laborans, & frustra te crucians? Ij enim agre potuerint abduci a dogmate, il-
los videntes nos suauiter irridentes, & tui tribunalis austeritatem nihili facientes.
Vide enim, quousque procedit eorum contemptus. Non solum ipsi contemnunt
contraria sentientes: sed alijs quoque, qui latent, qui eadem quae ipsi sentiunt, & ali-
menta suppeditant, & ad certamina parant & instruunt. Quin etiam mittunt lite-
ras ad eos, qui procul distant, simul & eos confirmantes in sententia, & exhortantes
ad constantiam. Et alioqui quicquid aduersus ipsos, & quam habent religionem,
ma excogitauerit potentia, id statim per illos ab ipsis deprehenditur.

His fuit ad iram accensus Maximianus, & dicto citius iussit sanctos ad se adduci.
Et aderant quidem illi nihil timentes, neque vllum formidinis vestigium vultu pra-
seferentes: Ille autem toruis ipsos oculis intuens, O pessime perdendi, inquit, o
omnium hominum ingrattissimi. Cur tantam a nobis adepti claritatem, & soli pro-
pmodum sceptris praefecti imperatoris, tam mali deprehensi estis in benefacto-
rem: qui pro multis nostris in vos beneficijs qualem refertis gratiam, Iesum quen-
dam vobis & alijs Regem ad scribere distitantes, & nouae huius religionis duces se-
dulo celantes, & eis omni studio prouidentes, eosque fouentes, quos funditus in-
terire, & ne nomen quidem eorum remanere, reputaui esse pulcherrimum & pri-
mum meorum trophaeorum? An non haec sunt vera, & quae factis magis arguuntur,
quam verbis? Illi autem tanquam latrantem canem ne tantillum quidem curan-
tes, neque existimantes esse tempus responsionis, steterunt silentes. Maximianus
vero, cum silentio magis esset eius irritatus animus: Non per deos immortales, in-
quit, non vobis parcam: sed cum omne genus supplicij vobis intulero, & carnes
consumpsero, & ossa contriuero, & igne combussero, relinquam insepultos, a ca-
nibus & auibus comedendos: & vos ipsos puniens pro meritis, & alijs metum in-
cutiens, ne talia aggrediantur.

Nec haec quidem sanctis timorem attulerunt: sed statim & solutis zonis, & chla-
mydibus exutis, stabant parati ad cursum martyrij, vno ore & animo se esse Christi-
anos & Christi seruos audacter nominantes. Deinde etiam Maximiano: Nobis, o
Tyranne, dixerunt, honores tui, & vanae haec dignitates ne tantillum quidem vnquam
curae fuerunt. Quid enim opus fuerit tali honore, qui a Deo disiungens, est redactu-
rus in seruitutem demonum? Sunt enim talia vestra impiorum dona, quae fugien-
tes, tantum abest vt persequentes, non solum ijs tibi cedimus, sed etiam ipso corpore
& vita. Cum ij ita essent parati, & tales essent eorum spiritus, iussit Maximianus, vt
extensis simul manibus & pedibus, crudelibus boum neruis fortiter verberaretur.
Et statim sex vnumquenque, circumstantes lictores, magna parte dici eos perpetuo
verberabant, nulla scelerati moti communis naturae misericordia, idque cum videret
terram eorum sanguine effectam purpuream. Martyres autem haec quidem ferebant
fortiter, ne vocem quidem emittentes: internis vero animi motibus glorificabant eum,
propter quem haec sustinebant. Flagella excipiebat carcer, cum essent eorum colla
vincta collaribus, manus autem catenis, & pedes compedibus. Maximianus vero
tanquam torrens, qui fertur per segetes, per omnes deinceps pios peruadebat.
Et ad haec quidem iubebantur in seruire Praesides ac Praefecti, qui erant impietate
eximii. Quicumque autem eius parebant imperio, qui Christum esse Deum confi-
tebantur, tortoribus simul tradebantur & varijs tormentis laniabantur miserabi-
liter. Et sic quidem quotidie ei, qui seipsum pro nobis sacrificauit, rationalia offe-
rebant.

Cap. 23.

S. Dorothe-
us cu socijs
apud imper-
ratorem ac-
culatur.

Psal. 56.

Cap. 24.

Sistitur co-
ra Maximi-
ano Indes,
Dorotheus
&c.

Cap. 25.

Illorum in-
signis ma-
gnanimitas

Caduntur
neruis bou.

Vincti tru-
duntur in
carcerem.

LS

rebantur sacrificia, piè martyrio effecta holocaustum.

Cap. 26.

Impij regis,
impij facel-
lites.

Oportebat autem festorum maximum Christi natalem, ei qui nascebatur, copiosiora offerre sacrificia. Nam ortus quidem Christi dies festus agebatur: quicquid autem est pium, congregabatur ad glorificationem. Prophani verò Maximiani profani ministri accedentes, Quoniam, inquit, o Imperator, hodie festorum quæ nörunt, maximum celebrant Christiani, vt qui hodie Deum suum natum esse fabulentur, & celeberrimo totius populi concursu ad festum cöueniunt, agere ex media sagena nos præda effugiat. Sed militibus quidem præoccupetur templi aditus: steter autem ara ante portas: accedentes verò præcones, iubeant quidem omnes de templo egredi, & nihil cunctantes aræ sacrificare. Sin autem non pareant, quid sit deinceps agendum, statueret, tui est imperij & iudicij. Quod si hoc quoque nobis permittis dicere, igne templum circuncircà comprehendentes milites, protinus perdant eos, qui non obtemperant. Et sic illos quidem de medio tolles, qui in rebus precipuis perniciem afferunt tuis populis: te autem liberabis à cura, quæ tui animum premit non mediocriter, sicut nos non ignoramus. Nondum finem acceperat oratio: excipiens autem Maximianus, iuro, inquit, maximos deos, me hæc iam diu versasse in animo. Nescio verò, qui factum sit, vt ea quæ cogitaram, nõdum sim executus. Sed vobis magnas, o dii, ago gratias, quod effeceritis, vt his quoque, opportunè veniret in mentem, quod esset conducibile. & simul iubet, vt primi ex Protectoribus, cum magna manu militum ecclesiam circundedissent, sarmentis & quacungue alia materia, quæ facillè accenditur, in orbem cögesta & apposita, ad templi portam statuerent: Deinde, vt præcones clara voce proclamarent, vt omnes exirent, & ad aram accederent sacrificaturi. Quod si non parerent, portas statim optimè clausis, & omni alio eis obstructo exitu, ignem accenderent: vt sic omnes vnà cum ipso templo perirent, & vt digni sunt, ab igne confumerentur. Et hæc quidem Imperator.

Christiani
omnes, ipso
natiuitatis
Dominicæ
die, in templo
suo circum-
vallantur.

Cap. 27.

Nuncius autem statim mittitur ad ecclesiam, vt diceret, quæ iustus fuerat ab Imperatore. In medium itaque accedens, & magna voce clamans, O homines, Maximianus, inquit, orbis terræ dominus, me ad vos misso, alterius ex duobus dat vobis optionem: Vt aut dijs sacrificetis: adest enim ara parata: aut, si nõ pareatis, omnes simul pereatis: præsto est enim ignis. Quod ergò vultis, quamprimùm eligite. Celsaui ille, cum hæc dixisset: Ecclesiæ autem Archidiaconus, cum ei esset cor accensum igne diuinæ gratiæ, stans ad cornu altaris, O vos, inquit, mei fratres, & inter vos inuicem vnanimis, nescitis quemadmodum quæ à tribus pueris facta sunt, paulò antè persequentes, dici non potest, quântum eorum admirabamur virtutem, & eorum in pietate stupebamus fortitudinem. & quemadmodum non tanquam stantes in medio ignis, sed in molli aliqua herba choros ducentes, ipsi & hymnum canebant, & omnem creatam naturam ad vniuersorum Deum laudandum vocabant? Hos nos non solum iudicabamus beatos, sed eorum quoque coronarum cupiebamus esse socij. Quoniam ergò & nunc nos vocat tempus, & sunt mores Imperatorum similes: Nam etsi nominibus differunt, at crudelitate & impietate maxime conueniunt: efficiamur nos quoque pietate similes ijs, qui tunc decertarunt. Quomodo enim non esset absurdum, illos quidem, cum essent pueri, & nec plures tribus, & alioqui cum nullum adhuc accepissent exemplum animi magnitudinis in tuenda pietate, tam præclare decertasse: Nos verò, qui & multitudine sumus propè innumerabiles, & multi, quibus nihil deest ad perfectam aratem, & quibus est etiam tanta exemplorū copia, videri vitæ cupidos, & ignauo abiectoq; esse animo: & non oblatam occasionem tanquam lucrum arripere, & hanc, quæ est ad tempus, vitam despiceret pro Deo, qui nos fecit, & suam animam dedit pro nobis ad mortem: testimonium autem firmè & infractam nostræ fidei, nostram præbere mortem? Hæc autem dico, etiamsi nulla esset pro his remuneratio. Cum verò sint valde parua huius temporis passiones, si conferantur cum ijs, quæ sunt illic, remuneratiombus: & vita quidè expers molestiæ & aterna, pro hac breui & laboriosa: gloria autem nunquam cessans, pro infida, & quæ facillè excidit: & diuitiæ, quæ surripi nequeunt, & voluptas, quæ nunquam transit ad molestiam, nos adhuc in presentibus manere concupiscemus, & non potius, cum ad eam quæ est illic, gloriam, pro Christo subeundo mortem, inuenerimus perueniendi occasionem, quamprimùm transibimus? Et quidnā aliud faciētes, ab ijs qui sapiunt, iudicabimur, nisi digni, qui luceamur? Memente, immò verò adspicite ad aram. Verus enim noster Dominus fuit pro nobis sacri-

Dan. 3.
Archidiaconus
egregie
accedit animos
Christianorum.

SURIU

ober
Nobis
RVIII
5

crificatus. Non nos quoque pro eo in loco sancto animas profundemus, & veluti quoddam sacrificium eas illi igni offeremus in holocaustum?

Cum sic dixisset, omnes incitavit, & effecit ut moriendi vehementi tenerentur. Simul itaque cum illo beatam illam vocem exclamauerunt, Christiani, sumus, Christiani, & deos tuos, o Imperator, non colimus. Hæc Maximiano qui dem annunciabatur: ille autem cum ne finem quidem expectasset orationis, iussit in eos ignem accendi, & eos vna cum templo exuri: ut nullus eorum nec misericordiam confectus, neque latens posset effugere. Pij verò cum omnes congregassent simul catechumenos, viros & mulieres, & pueros, eosque in quatuor diuisissent, ut potè quod tempus postulare celeritatem, eos diuino baptismo perficerent, & Chrismate vngunt, & eos intemeratis impertiunt sacramentis. Protinus autem aderam ministri quoque Imperatoris, & ignem accendebant: illeque omni ex parte tollebat in altum: & cum totam comprehendisset ecclesiam, in vnum ascendebat verticem, omnia tam quæ erant extra eam, quam quæ intra, depascens. Fremens itaque malum ingrebat grauissimum: illi autem intus magna voce ad Deum clamabant, & canebant canticum puerorum, omnem creatam naturam vocantes ad choream: neque prius cessarunt glorificare, quam oblata essent accepta sacrificia, castæ hostiæ agno, qui fuit pro mundo maceratus.

Quinque dies transierant, & ignis depascebat materiam. Cum verò flamma iam cessasset, nullus quidem teter odor sentiebatur, nec ex corporibus, nec ex fumo: spirabat autem potius quidam suavis & mirè fragrans odor. Apparebat, verò quidam radius, auri rutilantis speciem præ se ferens, variū quendam edens & valdè gratum splendorem: quomodo Sol lucet, qui modo apparet in Oriente. Maximianus autem existimans se iam omnes vicisse, & relaxatum esse à curis certaminis, theatris pascebat oculos, & equorum scilicet & hominū curricula. Illud verò non erat vincere, sed potius victum esse: idque magis induxit pios, ut liberè loquerentur. Ostendunt autem, quæ consequuntur. Ante theatrum quidem erat ædificatum maximum fanum Cereris, quæ erat apud eos dea maxima. Accedens autè ille cum vniuerso populo & exercitu, execranda peragebat sacrificia. Quidam verò ex numero militari, Zeno nomine, zelo plenus aduersus impios, non ferens sic pietatem affici contumelia, stans in alto: Erras, inquit, o Imperator, insensibilibus sacrificans lapidibus, & mutis lignis, hoc enim est, quod apparet: id autem, quod est reuera & intelligitur, est fraus dæmonum, quæ suos cultores abducit ad interitum. Intellige, o Maximiane, & hos oculos & internos in caelum tollens, quare ex ijs, quæ videntur, creatorem: qualis sit opifex, disce ex operibus, & disce Deū piè colere, qui non sanguine & nidore rationis expertum animantium, sed mundis hominum delectatur animis, & mundo corde.

Hæc cum audisset Maximianus, iubet pondere lapidum eius maxillas confringi: & simul clamabat, licet oribus quidem, ut fortiter percuterent: sancto autem, ne deos maledictis appeteret. Sic ergo patienti sancto omnes quidem dentes sunt immaniter excussi, maxillæ verò sunt contritæ: & iam parum spirantem, & mox mortuum iuberi abduci extra ciuitatē, & amputari caput, quod liberè erat locutum. Et sic Zeno generosissimus, cum magna celeritate peregisset beatum stadium martyrii, truncatur capite, & sursum fertur ad Christum caput omnium. Sacer quoque chorus, qui erat circa Dorotheum, qui à tam bono instituebatur magistro, diuino, inquam, Anthimo, non sic erat habiturus capita incoronata: sed hæc quoque superne dispensabantur ac prouidebantur à diuina gratia. Et à sacrosancto quidem Anthimo ad eos mittebantur literæ, ipso quidem in quodam vico delitescente, illos autem aperte decertantes, ad suscipienda strenuè certamina precibus adiuuante. Hoc postquam euasit manifestum scelerati Imperatoris satellitibus, & ipsas literas, & eum, cui erant datæ, adducunt ad Imperatorem. Ille autem cum eum vidisset, & legisset quæ scripta erant: scripta verò erant, ut est verisimile, quæ ille quidem nolebat, pulchra autem erant & salutaria, ira æstuans, iussit eos quamprimum abduci. Illi ergo statim sunt abducti.

Imperator autem: Vana ne, inquit, fuit mea coniectura, cum prædicerem, vos à me decisisset? Immò verò execrandi, iam etiam aduersus me insurrexistis: ad alium autem, cum quo nos a rebellum gerimus, transfugistis. Et simul dat eis legendam Epistolam. Iussit verò eum quoque, qui adductus erat, introduci. Quem cum vidisset

Cap. 28.
Multa Christianorum milia cum templo comburantur.

Vide usum Chrismatis in baptismo antiquissimum.

Cap. 29.

Zenonis militis eximii pro pietatis zelus.

Cap. 30.
Cruelissimè ei dentes omnes excutuntur.

Capite caeditur.

Reuocatus à carcere ad tribunal Imperatoris ceteri martyres.

Cap. 31.

sent martyres, valdè lætati sunt animo, cumque, & si procùl starent, vultu & nutu salutârunt. Maximianus autem factum quendam & spiritum suscipiens principis, & immaniter eum intuens, Dic mihi, inquit, infelix, quis est, qui hæc tibi tradidit, & vbinàm latet terrarum? Diaconus verò, cum magna voce tacitè ad Deum priùs clamâisset, & petiisset, vt conuenièter verissimæ promissioni, daretur sibi oris apertio: Qui literas, inquit, dedit, cum sit Pastor, & procùl absit, gregem cohortatur & incitat ad pietatem: & maximè cum senserit incurSIONEM luporum & ferarù. Tunc enim alta & clara voce suo gregi imperat, & quæ sint facienda, significat. Quæ autem dicit, non sunt sua, sed ea accepit à primo pastore, qui dicit, Nolite timere eos, qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere. Atque dixi quidem, quisnam dederit literas: Vbinàm autem sit, non dicam. Aperta enim fuerit insania, Pastoris esse proditorem, eum qui ex illo maximam accepit vtilitatem: qui etiam absque nobis mox fiet manifestus. Non posse enim abscondi ciuitatem supra montem positam, vox diuina dixit, & veri amatrix.

Pfal. 80.

Math. 10.

Math. 5.

Cap. 32.
Diaconus,
lingua præ-
cisa, lapidi-
bus oppri-
mitur.

VI. illustres
martyres
perimuntur.

S. Dónæ ci-
bus & potus
vilissimus.

Cap. 33.

for. * Diù

Diuino nu-
tu descendit
ad mare ad
sepeliendâ
sanctorum
corpora.

Hæc cum fortissimè dixisset lingua sancta, non ferens Maximianus dicendi libertatem, vt ipsa amputetur, eum condemnat. Deindè sic iubet eum obrui lapidibus. Et ille quidem post sacræ linguæ oblationem sic obrutus lapidibus, tela quidem nihil curabat: sed corpore quidem iam partim attrito iaculationibus, partim autem obruto lapidibus, adhuc magis erigebatur, & in cælos extollebatur anima, Christo angulari lapidi coniungenda. Adhuc vehementer irascebatur Maximianus. Quocirca Dorotheum cum suis multiplicia excepere supplicia. Illis verò minimè perpetua defuit constantia, Christum inuocantibus, & tormenta & Ieiua & imbecilla minimè curantibus, vel potius reputantibus illa pro delicijs, & Tyranno impietatem acerbius exprobrantibus. Quamobrem ille iam defessus, communiter quidem omnes morte condemnat: diuersas autem pronunciat sententias. Dorotheo quidem ense caput amputari, Mardonium autem viuum cremari, & Mygdonium in fossam proiectum obrui: Gorgonium verò & Indem & Petrum, molaribus lapidibus eorum collis alligatis, in mare iaci. Et ita sunt, consummatis victorij insignes Christi martyres vario genere mortis, vna via ingressi ad Dominum. Hæc cum casta rescuisset Domna, partim quidem lætabatur animo, & maximè propter Indem, qui erat vnus cum ipsa animi & spiritus. Partim autem ad imitationem quoquè incitabatur, & eadem, quæ ipsi euenerant, cupiebat certamina & præmia. Vndè nec despexit Dominus suam sponfam: quæ vestem quidem habebat mundam à nuptijs, sic autem eam etiam lachrymis quotidie dealbabat, quod non eam sanguine martyrij redderet purpuream, & totam sponfam efficeret dignam eius pulchritudine, etsi præfens eius vita nihil abesset à dignitate martyrij, vt quæ tam & diuturnitate exercitationis & aspera viuendi ratione eam premeret, cum ipsa & in antro lateret subterraneo, eoque eiusmodi, vt terrestre dici possent sepulcrum: & potus eius esset fons, qui in eo erat: & cibus similiter herba, quæ erant in margine spelunca.

Cum ea sic se gereret in exercitatione, tunc descendit de monte: & veniens in ciuitatem adhuc in veste virili, (ea enim ipsam indutam Agape eius marer secundum spiritum, suffurata est ab illis impudicis & intemperantibus manibus) beatam hanc quærebat Agapem. Postquam autem intellexit eam quoquè cursum conficisse martyrij, effectam holocaustum Domino cum multis alijs virginibus in templo, quod fuerat exustum, magnum animo dolorem accepit, non agrè ferens quod mortua esset Agape, sed potius quod non cum ipsa Agape esset mortua, & paris fuisset mortis sociata: stansque ad templum exustum, fletu miscebat cinerem. * Die vero iam diuina gratia eam vocante ad viam martyrij, illuminata & ad id omni ex parte ducta, descendit ad mare. Ecce autem piscatores in litore stantes, iam parantes retia, & habentes remos paratos. Quam cum illi tunc vidissent veste virili sic indutam, non ex eo quod erat, sed ex eo potius, quod videbatur, eam vocarunt: Veni, dicentes, adolescens nobis opem laturus, vt te etiam præda faciamus participem. Illa autem alacri animo eis obtemperauit. Ingressa verò, piscatorum statim conturbauit oculos & animos, cum viderent eam videri quidè virum: mores autem, & virginalè pulchritudinè & pudorem in eius oculis insidere. Verum enim uerò cum ad piscandū retia demississent, cum magno labore ea à terra auellerunt, perindè ac si magnū aliquod pōdus in eis sentiret. Iam verò cum prope litus venissent,

SURIU

qber
Nobis
RVIII
5

sent, noctū vident, luna depellente caliginem, & comprahensam piscium multitudine in eam, & corpora mortua in ventre retis.

Atque illi quidem visione conturbati, cum præ dolore & metu corpora excussissent, & in terra deposuissent, retibus collectis, contendebant transmittere in regionem, quæ erat ex aduerso, volentes in nauī secum vehere virginem. Cùm autem non persuaderent, dato ei pro mercede pane & piscibus, abiērunt. Illa verò cùm inde & illius sociorum & mortem & genus mortis, vt prius diximus, iam accepisset, accessit quidem ad corpora: diligenter autem ea considerauit & versauit: & deinde etiam singula accuratè didicit. Postquam verò figuræ & totius corporis signa illos esse sanctos aperte significabant, ea manibus accipiens, & eis labra magnè admouens desiderio, ardentè amplectebatur, tota eius anima simul quoquè amplectente. Cùm hæc faceret, videt nauem iam ferri ad ipsum litus, velo iam demisso, & solis remis sensim ad terram appellere. Accedens itaque virgo, cùm nauas, vt decebat, appellasset, ostendit etiam pisces. Nauclerus autem eam illos vendere existimans, statim rogauit quanti venderet. Illa verò dixit se eos dare gratis. Cùm autem ille quidem non credens, rursus meminisset precij, illa verò staret tacens, & manum porrigeret, quæ videbatur velle gratificari, Per ipsum Christum, inquit nauclerus, quanti vendis? Tunc ex iureiurando intelligens generosa virgo eum esse pium, nihil voluit cum celare: sed cùm eum foras euocasset ad litus, ostendit ei corpora sanctorum, & adhibuit eum in societatem pulcherrimi ministerij, aperiens quorumnam essent, & narrans quemadmodum pro Christo mortui essent martyres.

Nauclerus autem cùm hæc audisset, nouas sindonas, & vestes candidas, ynguentaque & suffitus è nauī statim attulit, & in eis deponendis laborauit. Domna verò cùm ijs, quas habebat, aquis mundis, & lachrymis prius lauasset corpora, & cum nauclero honorificè & cum omni reuerentia ea composuisset, & ea deinde communitè portassent ad murum ciuitatis, qui est proximus torrenti, ad portam ciuitatis, vbi etiam Dorotheus cum suis finem vitæ acceperat, illic ea in fossa posuerunt. Atque nauclerus quidem virginem, vt qui iudicasset eam esse fratrem ciuidè, cuius ipse in Christo sententiæ, (eam enim adhuc virum esse putabat) rogauit vt secum eisset, & toto vitæ tempore nunquam ab eo discederet. Illa verò non admisit: sed eum quidem rogauit, vt cœptum iter persequeretur: se autem dixit mansuram: quoniam, inquit, propè est vitæ finis. Quare nec meum corpus ab his corporibus, nec animam omnino decet ab his animis seiungi. Cùm illic ergò remansisset, in diuisa adhærebat reliquijs, aromatibus & suffitibus eis honorem exhibens, nauclero satis pecuniæ suppeditante ad ea comparanda.

Fieri autem non poterat, vt eos, qui erant in tenebris, lateret opus lucis: neque martyrij, quo Domna tenebatur, desiderium videretur imperfectum. Quamobrem deferuntur hæc ad Maximianum, qui cùm intellexisset, quòd illa sanctorum tanto amore capta esset, magnum edens cachinnum, qui multo risu, vel plurimis potius lachrymis erat dignus, Par est, inquit, vt ea quoquè parem illis mortem subeat, & sic reipsa discat, quòd hominibus nihil post mortem ampliùs habentibus, illa frustra tantos honores exhibet. Dixit, & statim misit, qui eam interficerent. Quàm cùm etiam comprahendissent in illo loco orantem, caput ense amputant, idque igni tradunt. Ei paulopost adiungitur sapiens quoquè Euthymus, qui doctrinis & monitis multos prius Christo martyres obtulerat. Nam propter illius magnum zelum ad pietatem, valdè vexatus Maximianus, iraque & furore animo plenus, multis quidem tormentis eum prius conatur omnino adducere à confessione. Cùm autem ille puniens esset defessus, ense mortem affert athletæ. Licet verò in manus sumendo eius historiam, omnia ad verbum percurrere.

His veluti quibusdam astris Nicomedia magnum iucundumq; & gratum emittit splendorem, & maius ex eis ornamentum accipit, quàm ex auro, & gemmis, & ex margaritarum nitoribus ac splendoribus: qui sunt quidem numero viginti millia: sunt autem in choro martyrum multitudine & pulchritudine insignes. Quorum peragitur memoria vno die post Christi natalem, ante festū Infantium, vt qui, quomodo illi ense, ita etiam ipsi igne Deo, qui carnem induit, sunt oblati. Quibus etiam accessit admirabilis Glycerius, & sacrosanctus Zeno, & Theophilus:

præ-

Cap. 34.

Sanctorum
Indæ, Gorgonij & Petri corpora
miro modo
à piscatoribus captuntur.

Cap. 35.
Honorificè
adhibitis e
remonijs se
pelantur.

S. Domna
indivulsa ad
hæret san
ctorum reli
quijs eas co
lens.
Cap. 36.

S. Domna
amputato
capite com
buritur.
S. Euthymij
martyrijum.

Cap. 37.

20000. Mar
tyrum Ni
comedie.

LS

præterea autem cum Mardonio Dorotheus, & beati Indes & Petrus simul cum Mygdonio, & tres virgines, Agape, inquam, & Theophila, & Domna, quæ erat longè pulcherrima, & maximè veneranda: Ad gloriam Christi veri Dei nostri: Quem decet omnis gloria, honor & adoratio, nunc & in secula seculorum, Amen.

VITA BEATI IOHANNIS APOSTOLI ET
EVANGELISTAE, PER SIMEONEM METAPHRASTEN
scripta. Habetur in Oecumenio post Apocalypsis expositionem, ut ait Aloysius primo Tomo operum eius fol. 17. Nos capita margini pro more adiecimus.

Decbr. 27.
Cap. 1.

VAM parum absit homo ab Angelis, quodque ipsi possibile sit vnà cum illis versari, viciniusque assistere, immò etiam Deum imitari possit, quodque multo maius est, filius illius iuxta gratiam effici, ostendit præ omnibus magnus hic Euangelista & Apostolus, matre quidem Virgine ditatus: dignus autem habitus, qui Christi frater vocaretur, ipsique factus socius & particeps arcanorum. Verum ipsamet diuina oracula voce maxima prædicant Dei in seipso magnalia. Attamen id manifestius sermo nobis explicabit. Hic enim verbi vox, filius tonitru, vniuersum prædicatione comprehendens orbem: & quod omnium maius est, solumque in se sufficiens, dilectus ab ipso Christo meo, patriam quidem non habuit ciuitatem aliquam, sed ex vili quodam pago, & abiecta regione natus est. Confirmant hunc sermonem scribæ, dicentes: Prophetam ex Galilæa non surrexisse: Confirmat & ille verè Israëlita, contendens nullum bonum esse posse à Nazareth. Ex hac igitur hic, & ex tali tantus sacerdos, veluti ramus quidam productus: patre quoque, conformiter ad patriam abiectus & obscurus, nempe piscatore, ac paupere. Et hic quidem puerilem iam ætatem egressus erat: porro pater filium ad idem opificium assumit, piscariorumque artis haredem ipsum efficiens. Artis itaque socius erat filius patri, & familiaris ac domestica erat vtrique paupertas. Quid enim pauperius & abiectius dicere quispiam poterit, quàm sint piscatores? quorum hic vnus erat præco veritatis, ac præceptor. Quodque maius est ad abiectiōis demonstrationem, non in mari piscabatur, sed in breui quodam lacu, vnà cum patre, & fratre Iacobo versabatur, rupta sarcinis retia, (quod & ipsum extrema paupertatis erat) ac manuum artificio consolans necessariorum indigentiam. Itaque Græcicæ disciplinæ ne in modico quidem particeps erat. Cuius rei testis est diuus Lucas, qui ipsum idiotam vocat, & alienum à literis. Vnum hoc solum habebat insigne, quo agnosceretur, & bonum hoc vinculum à patribus trahebat, nempe pietatem.

Ioan. 19.

Marc. 3.

Ioan. 13. 19.
20. & 21.

Ioan. 7.
Ioan. 1.

S. Iohannes
primò fuit
piscator.

Matth. 4.

Actor. 4.

Cap. 2.

Psal. 32.

Matth. 4.

Quid à Christo filio Dei didicerit.

Cap. 3.

Vbi autem umbraticæ nebulae eleuatae sunt, & ea, quæ figurarum erant, transire in veritatem coeperunt: & tu Domine, qui singularim finxisti corda nostra, non dispersisti testamentum tuum, quod nobiscum pactum erat, sed videns vidisti afflictionem Israël: & non exutus diuinitate, propter nos factus es id, quod nos, sine peccato: & throno patris non relicto, Virginem inhabitasti propter me, vt ego calos inhabitarem, & ex veteri casu reuocatus, & liber à peccato, ac primam adoptionem suscipiens: oportuit sanè esse & discipulos, qui mysterio dispensationis ministrarent. Tunc quidem vocatur Andreas & Petrus: aduocatur autem & hic, qui circa pisces & retia ac lacus versabatur: & iussus verbi voce, vt hominum piscator constitueretur, protinus patre scaphaque relictis, ei qui se vocabat, adiungitur: & terreno homine exiit propter caelestè, ac piscationem animarum transfutatus addiscit, & præceptoris vestigia secutus, inimicos diligit, persequentibus benedicit.

Vtque vno verbo absoluiam, in huius lege exactè instruitur, talemque nactus præceptorem, similem demonstrat disciplinam: & ascensionem in corde disponens, disci-

SURIU

aber
Nobis
RVIII
5